

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту імені професора Л.І.Михайлової

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК 11 Аграрний менеджмент
статус –обов’язковий

Реалізується в межах освітньої-наукової програми

Менеджмент
(назва)

за спеціальністю

D3 «Менеджмент»
(шифр, назва)

за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти

Суми – 2024

Розробник: [Signature] к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту імені професора
Л.І. Михайлової **Вікторія ТКАЧЕНКО**

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової	протокол від <u>18.06.2024</u> № <u>17</u>
	Завідувачка кафедри <u>[Signature]</u> Альвіна ОРСХОВА

Погоджено:

Гарант освітньої програми [Signature] **Інна СОХАНЬ**

Декан факультету ЕіМ,
де реалізується освітня програма

[Signature] **Маргарита ЛИШЕНКО**

Рецензія на робочу програму (додається) надана:

[Signature] **Альвіна ОРСХОВА**

[Signature] **Тетяна ХАРЧЕНКО**

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

[Signature] **(Надія БАРАНІК)**

Зареєстровано в електронній базі: дата: 20.06. 2024р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри менеджменту	Завідувач кафедри менеджменту	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Аграрний менеджмент			
2.	Факультет/кафедра	Економіки і менеджменту / кафедра менеджменту імені професора Л.І. Михайлової			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	ОК може бути запропонований для	Освітньо-професійна програма «Менеджмент» за спеціальністю D3 «Менеджмент»			
5.	Рівень НРК	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти			
6.	Семестр та тривалість вивчення	Денна 2 семестр, 12 тижнів			
7.	Кількість кредитів ЄКТС	3			
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	50
		20	20	-	
9.	Мова навчання	Українська			
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Ткаченко Вікторія Вікторівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту імені професора Л.І. Михайлової Години консультацій – щовівторка о 12.15, кабінет 303 е, zoom			
11.1	Контактна інформація	viktoriyatk@gmail.com			
11.	Загальний опис освітнього компонента	є ключовою дисципліною для підготовки фахівців у галузі управління сільськогосподарським виробництвом. Курс охоплює теоретичні основи та практичні аспекти менеджменту, адаптовані до специфіки аграрного сектора. Здобувачі вивчають принципи планування, організації, мотивації та контролю в агробізнесі, а також опановують сучасні методи прийняття управлінських рішень.			
12.	Мета освітнього компонента	Формування у майбутніх фахівців системних теоретичних знань і практичних навичок необхідних для ефективного управління аграрними підприємствами в умовах ринкової економіки. Дисципліна покликана навчити майбутніх фахівців вирішувати складні управлінські завдання, забезпечувати конкурентоспроможність та сталий розвиток сільськогосподарських підприємств.			
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Особливі умови відсутні			
14.	Політика академічної доброчесності	Дотримання засад політики академічної доброчесності реалізується на засадах положень «Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ» Списування – завдання не зараховується. Використання заборонених засобів під час контрольних засобів – відповідь не зараховується. Плагіат – завдання не зараховується.			
15.	Посилання на курс у системі Moodle				

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення ОК здобувач <i>очікувано буде здатен...</i>	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹		Як оцінюється РНД
	ПРН 3	ПРН 10	
ДРН 1. Розуміти суть аграрного менеджменту та його за різних організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств		Х	Тести множинного вибору
ДРН 2. Здійснювати аналіз основних управлінських функцій аграрного підприємства (планування, організація, мотивація, контроль).	Х	Х	Тести множинного вибору
ДРН 3. Характеризувати ефективність прийняття та реалізацію управлінських рішень в агропромисловому виробництві		Х	Тести множинного вибору
ДРН 4. Оцінювати інноваційні підходи до управління агробізнесом для забезпечення сталого розвитку в умовах кліматичних змін	Х	Х	Індивідуальне письмове завдання

ПРН 3. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН 10. Розвивати теорії, концепції та принципи менеджменту для реалізації принципів сталого розвитку на різних рівнях управління, інтегрувати отримані результати дослідження у логічні структури для вирішення теоретичних і практичних проблем менеджменту відповідно до теми власного дослідження.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з		
	ден.	ден.		
Тема 1. Суть аграрного менеджменту та його місце в системі менеджменту аграрних підприємств. Суть аграрного менеджменту. Стратегічне планування та стратегічне управління. Предмет, зміст і завдання курсу.	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 2. Особливості аграрного менеджменту за різних організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств Організація функціонування товариства з обмеженою відповідальністю. Особливості організаційних основ акціонерних товариств. Фермерське господарство. Приватне підприємство. Сільськогосподарський кооператив. Реєстрація сільськогосподарських підприємств	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 3. Прийняття та реалізація управлінських рішень в агропромисловому виробництві Основні типи управлінських рішень. Чинники ризику та невизначеності при прийнятті управлінських рішень. Етапи прийняття рішень. Визначення цілей та проблем підприємства. Аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 4. Планування і контроль в менеджменті аграрних підприємств Суть планування в менеджменті. Стратегічне планування в менеджменті.. Суть контролю в менеджменті. Форми контролю. Внутрігосподарський контроль.	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 5. Мотиваційне забезпечення технологій в системі і аграрного менеджменту Значення людського фактора в управлінні організацією. Поняття мотивування. Теорії і моделі процесів мотивування: змістовний і процес ний підходи	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 6. Нормативно-правове забезпечення управлінських процесів в системі аграрного менеджменту Концепції визначення ефективності	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)

менеджменту в організації. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації. Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Напрями підвищення ефективності управління організацією. Сутність та різновиди відповідальності та етики у менеджменті.				
Тема 7. Господарський механізм та методи управління сільськогосподарським виробництвом Класифікація та характеристика методів управління(економічні методи управління, адміністративні (організаційно-розпорядчі) методи, соціально-психологічні методи).	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 8. Управління трудовими ресурсами в аграрному підприємстві. Формування та планування трудових ресурсів. Розвиток та навчання персоналу. Організація та мотивація праці. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 9. Інноваційні підходи до управління агробізнесом для забезпечення сталого розвитку в умовах кліматичних змін Концепція сталого розвитку в сільському господарстві. Інноваційні технології та їх роль в управлінні агропідприємством. Практичні аспекти впровадження сталого аграрного менеджменту	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Тема 10. Ефективність системи аграрного менеджменту. Аналіз основних управлінських функцій аграрного підприємства (планування, організація, мотивація, контроль). Ключові управлінські рішення для аграрного підприємства. Розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності діяльності.	2	2	5	О (1-5) М (1-3) Д (1-4) З.Б. (1-12)
Всього	20	20	50	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>здобувач самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Розуміти суть аграрного менеджменту та його за різних організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань Дискусії, дебати, полеміки.	10	Самостійна робота з підручником, з конспектом лекцій в системі Moodle, розв'язання задач, використання навчальних та контролюючих тестів.	15
ДРН 2. Здійснювати аналіз основних управлінських функцій аграрного підприємства (планування, організація, мотивація, контроль).	лекція, пояснення, навчальна дискусія демонстрація Метод тьюторського навчання	10	Опрацювання теоретичного матеріалу	15
ДРН 3. Характеризувати ефективність прийняття та реалізацію управлінських рішень в агропромисловому виробництві	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	10	Опрацювання теоретичного матеріалу	10
ДРН 4. Оцінювати інноваційні підходи до управління агробізнесом для забезпечення сталого розвитку в умовах кліматичних змін	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	10	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання індивідуальних завдань	10
		40		50

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Тест множинного вибору (за темами)	40 балів / 40%	До кінця 8 тижня
2	Підготовка презентації дослідження за обраною темою	10 балів / 10%	До кінця 9 тижня
3	Тест множинного вибору (за темами)	40 балів / 40%	До кінця 14 тижня
4	Індивідуальне письмове завдання	10 балів / 10%	До кінця 10 тижня

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Тест множинного вибору (за темами)	<24 балів	25-29 балів	30-34 балів	35-40 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75 % - 89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Індивідуальне письмове завдання	<5 балів	5-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Незначна обізнаність щодо проблеми, наведено короткий опис. Не демонструє самостійного мислення щодо обраної теми.	Наведено більшою мірою опис проблеми (без аналізу), недостатнє обґрунтування основних моментів, не достатньо послідовна аргументація, презентація відсутня або подана поверхнево. Опрацьована лише література, що рекомендована викладачем.	Продемонстровано розуміння, глибину та / або деталізацію проблеми; основні проблемні аспекти обґрунтовані, аргументи є послідовними; вивчаються різні точки зору, презентація є змістовною, послідовною. Опрацьована література лише рекомендована викладачем.	Досить глибоко та / або детально розкрита проблема, проаналізовані різні погляди на проблему; всі основні моменти викладені, аргументи послідовні та вагомі; аналізуються різні точки зору, наводяться власні пропозиції.
Підготовка презентації дослідження за обраною темою	<5 балів	5-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконані усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Тест множинного вибору (за темами)	<24 балів	25-29 балів	30-34 балів	35-40 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75 % - 89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей

5. 2. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотний зв'язок від викладача щодо роз'яснення конкретних ситуацій під час аудиторної роботи	постійно
2	Усне опитування під час занять та зворотний зв'язок від викладача під час аудиторної роботи та виконання практичних завдань	постійно
3	Усний зворотний зв'язок від викладача щодо виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях	відповідно до розкладу практичних занять
6	Усний зворотний зв'язок від викладача та здобувачів за результатами виконання індивідуальних завдань для самостійного виконання	15 тиждень

5. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

6.1.1 Підручники, посібники:

1. Мазур К. В., Кубай О. Г. Менеджмент аграрного підприємства: навч. посібник. Вінниця: ТВОРИ, 2020. 284 с.
2. Калетнік Г.М., Гончарук І.В., Ємчик Т.В., Лутковська С.М. Аграрна політика та земельні відносини : підручник. Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2020. 307 с.
3. Бутко М., Задорожна С., Іванова Н., Виробничий менеджмент. Підручник. Центр учбової літератури. 2020. 424 с.
4. Дем'яненко С.І. Менеджмент аграрних підприємств Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2005. 347 с. <https://buklib.net/books/21904/>

6.1.2 Інші джерела:

5. Пасько , А., & Стоянець, Н. (2024). СУТНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ. Економіка та суспільство, (62). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-44>.
6. Стоянець, Н. (2024). УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ . Економіка та суспільство, (60). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-86>
7. Aleksii Lyulyov, Tetyana Pimonenko, Natalia Stoyanets, Nataliia Letunovska. Sustainable Development of Agricultural Sector: Democratic Profile.Impact Among Developing Countries. Research in World Economy Vol. 10, No. 4; Special Issue. 2019 P. 97-105.
8. Стоянець Н.В. Ефективність управлінських заходів впровадження відновлюваної енергетики аграрних підприємств в умовах сталого розвитку Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор» Випуск 2 (79) 2025 DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.79-21>
9. Stoyanets Nataliya Conceptual principles of managing the sustainable development of the agricultural sector of the economy in the condition of the international integration processes. Development of management in the condition of the international integration processes. [collective monograph] Edited by N.V.

Законодавча база

10. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України № 722/2019 від 30.09.2019.

11. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020». Схвалено Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015.

12. Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року. Закон України. Документ 3483-4, чинний, остання редакція від 23.02.2010. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 7.7.1.

13. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України Закон України. Документ 4453-4, чинний, остання редакція від 13.03.2014. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

14. Про стратегічну екологічну оцінку. Закон України. Документ 3283-1, чинний, остання редакція від 13.03.2018. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

15. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Постанова Верховної Ради України. Документ 1243-1, чинний, остання редакція від 13.03.2019. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

16. Порядок денний на XXI століття. Програма дій AGENDA 21 : ухвалена конф. ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро. Саміт «Планета Земля» 1992 р. : пер. з англ.2-е вид. : Інтелсфера, 2000. 359 с.

17. Про концепцію науково-технічного та інноваційного розвитку України. Постанова Верховної Ради України Документ від 13.07.99 №916-XIV).

18. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ Президента України Документ 1243-1, чинний, остання редакція від 13.03.2019. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

19. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України Закон України. Документ 4453-4, чинний, остання редакція від 13.03.2014. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

20. Про стратегічну екологічну оцінку. Закон України. Документ 3283-1, чинний, остання редакція від 13.03.2018. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

21. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Постанова Верховної Ради України. Документ 1243-1, чинний, остання редакція від 13.03.2019. ЛІГА: ЕЛІТ. Версія 5.7.1

22. Порядок денний на XXI століття. Програма дій AGENDA 21 : ухвалена конф. ООН з навколишнього середовища і розвитку в Ріо-де-Жанейро. Саміт «Планета Земля» 1992 р. : пер. з англ.2-е вид. : Інтелсфера, 2000. 359 с.

6.2 Програмне забезпечення

23. Програмне забезпечення типу Web 2.0: Google Cloud & Docs – для надання методичних матеріалів, комунікації зі студентами, виконання індивідуального завдання та розміщення завдань.

24. Програмне забезпечення системи дистанційного навчання Moodle 3.11 – для організації дистанційного навчання студентів (доступ до навчально-методичних матеріалів, комунікації з викладачем, здійснення різних видів оцінювання).

25. Програмне забезпечення Zoom Video Communications, Inc. v. 5.6.1 – для організації навчання через відео-зв'язок (за необхідності).

26. Програмне забезпечення Microsoft Office Excel – для створення навчальних матеріалів.

6.2 Додаткові джерела:

27. Бібліотека СНАУ: <https://library.snau.edu.ua/>

28. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

29. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

30. Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

31. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>

Рецензія на робочу програму (силабус)
ОК Аграрний менеджмент
Розроблену викладачем кафедри менеджменту Ткаченко В.В.

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)			
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			

Член проєктної групи ОП _____ (назва) _____ (ПІБ) _____ (підпис)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК			
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення			
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)			
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми			
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)			
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти			
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету			
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом			
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента			
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)			
Література є актуальною			
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти			

Рецензент кафедри менеджменту _____ (посада, ПІБ) _____ (підпис)